

Свака оцена је за ђака

Ускоро ће крај првог полугодишта. Делиће се књижице. А онда ће се дешавати мале кућне драме када родитељи не буду задовољни резултатима. Наравно, као родитељи имате право на то, али је посебно важно како ћете то да покажете.

Резултати једног истраживања која су спровели психолози показали су да постоји повезаност између начина васпитања деце и успеха у школи, као и утицај начина реаговања родитеља на оцене.

Родитељи који реагују бесно, гневом, љутином и који намећу страх због слабих оцена, чине својој деци најгоре што могу: оцене ће бити све горе и горе.

Уочена су 3 начина реаговања која за последицу имају све већи неуспех:

1. претерано узбуђење родитеља праћено псовкама, претњама и кажњавањем детета
2. равнодушност и незаинтересованост за оцене и омаловажавање дечјих способности
3. награђивање добрих оцена према унапред уговореном начину. Уколико родитељ награђује добре оцене (дају новац, купују стикере, играчке или слично), тиме постижу да све то добија већу важност, него учење. Учење је у овом случају само средство којим постижемо неки циљ изван самог учења. Исти ефекат има и одузимање детету привилегија које има због слабих оцена.

Свакако треба рећи да награде (које не би требало да буду честе), похвале и покуде могу имати и позитивно дејство, могу бити снажни покретачи учења, само уколико дете временом почиње да осећа задовољство због знања које стиче учењем.

Једина правилна реакција родитеља било би бодрење. Доказано је да ученици који показују тренд повећања успеха имају родитеље који добре оцене хвале и истичу као лични успех детета, а кад је у питању слаба оцена бодре и нуде помоћ.

Да бисмо то боље илустровали даћемо пример погрешног начиња реаговања родитеља: «Ја сам запрепашћен! То је права брука за нашу породицу! Ти никад нећеш завршити школу! Од сада ћемо другачије с тобом! Неће више бити џепарца за тебе док не поправиш те оцене!»

А ево начина који се препоручује: «Ове оцене су испод твог нивоа и твојих способности. Ја знам да ти можеш више да постигнеш само ако се будеш више залагао. Заиста је штета да своје способности ниси боље искористио. Могу ли некако да ти помогнем?» Овакве речи охрабрују дете, јачају му самопоуздање, изражавају веру у дететове способности и у исто време, на један дипломатски начин, дају му до знања да родитељи нису задовољни успехом у школи.

Родитељи би требало да чине оно што је добро за дете, али за успех у школи, одговорно треба да буде само дете.

Наиме, многи родитељи се потпуно поистовећују са дететовим успехом или неуспехом. Због тога тако бурно реагују када дете добије слабу оцену!

Постоји повезаност између успеха у школи и учествовања родитеља у школским активностима. Није довољно да родитељи само речима истичу значај и важност школовања, већ морају да то и покажу својим поступцима, нпр. да редовно долазе на родитељске састанке, индивидуалну сарадњу, да се интересују за градиво које дете учи и сл.

Истовремено је показана повезаност начина васпитања и успеха и школи. У већини породица отац и мајка имају различити приступ васпитању деце или опет нису доследни у васпитању. У просеку, најслабије оцене су нађене код ученика који потичу из породица у којима је начин васпитања колебљив, нарочито са крајњим екстремима.

Најбоље оцене имају деца оних родитеља који су доследни и који васпитавају снагом ауторитета, угледом, поштовањем, знањем и који при том поштују личност детета!

Па драги родитељи, искористите и ви распуст. Као прво, будите што више са својом децом. Разговарајте са њима, али их и слушајте. Можда ћете, после свега имати и неки разговор сами са собом. Можда је грешка негде и код вас. Не вичите! Сетите се да сте и ви били ђаци.

Концентрација код детета

Слабост концентрације је школски проблем број један. Дете које не може да се добро концентрише на градиво које учи, сигурно не моће постићи добар успех у школи. Поједини родитељи се жале да им дете при изради домаћих задатака оклева и сањари, да се лако да одвратити од књиге и тако даље. Учитељи се такође жале да су поједина деца са својим мислима сасвим на другом месту, да немирно и немарно седе у клупи, да се само кратко време могу посветити једном задатку

и да због слабе концентрације праве грешке. Тешко је умирити неког од родитеља речима да би његово дете било добар ђак кад би се само могло добро концентрисати. Родитељи обично мисле да је реч о лошим или лењим ученицима.

Ако детету пада тешко да се концентрише, родитељи би обавезно требало да дете одведу прво код лекара. Не због тога да би се том детету преписали лекови, већ да би се утврдило да ли то дете добро чује и да ли добро види. Јер, само ако дете добро чује и добро види, оно се моће концентрисати на градиво и пазити на часу.

Способност за дуже концентрисање на једну ствар се постепено развија. Дете у првом разреду може да ради око 15 минута без паузе. Тада се мора накратко одморити. Од другог разреда ученици могу да раде без паузе од 20 до 25 минута, а потом се неколико минута морају одморити и опустити да би прикупили нову снагу, односно да би се могли поново концентрисати. Не треба се плашити да ће се због тих кратких пауза дете удаљити од књиге. Напротив, те кратке паузе чине дете ведријим, буднијим и свежијим.

Родитељи би требало пажљиво да посматрају своје дете како би утврдили када детету тешко пада да се концентрише, да ли се слабо концентрише само при учењу и изради задатака или и у игри, при гледању телевизије, односно, да ли се дете може уопште концентрисати у било којим активностима, јер постоји тзв. хиперактивна деца која се нигде не могу концентрисати и таква деца захтевају посебан третман.

Данашња деца често пате од слабости концентрације. То није ни чудо када се има у виду да су стално изложена поплави спољашњих дражи као што су телевизија, компјутери, видео, музика...Често се то одједном и слуша и гледа (да се нешто не би случајно пропустило). Тако се све то површно усваја без дубљег уживљавања у оно што се чује или види. Многе одрасле особе да би "умакле" овим дражима и за тренутак нашле дубоки мир, упражњавају медитацију или јогу и слично. И деци је потребан мир. Дете тај мир може наћи у игри, када се потпуно концентрише на њу, па га тад не би требало ометати. Зато, када се дете игра, пустите га да се игра. Оно се на тај начин одмара! Ово васпитање за добру концентрацију почиње већ код бебе, када се она, на пример, неометано игра са својим ножним прстићима, када гледа шарени балон или слично. Беба се управо

тада лепо концентрише.

Да би се дете могло концентрисати, треба чинити следеће:

1. да домаће задатке, по могућству, дете ради увек у исто време и на истом месту;
2. дете треба да има свој мир. Могуће изворе који га ометају би требало одстранити. Мајка не би смела сваки час да прекида дете у учењу (да га шаље у продавницу, нпр.). Такође, требало би онемогућити остале чланове породице да га ометају. Дете треба да обавести своје пријатеље у ком периоду учи да га не би ометали;
3. дете не треба присиљавати да учи онда када оно нема вољу да учи. На пример, ако друга деца гледају нешто интересантно на телевизији, бесмислено је дете присиљавати да буде над књигом, већ је далеко боље дозволити му да се прикључи осталима. Након тога, нека дете настави са учењем. Ово су посебни случајеви када родитељи морају да буду толерантни према детету;
4. дете треба подстицати да се што више креће на свежем ваздуху. Деца која се истрче и изиграју са друговима у природи мање су немирна и нервозна у школи и боље се концентришу на градиво;
5. дете треба подстицати да упражњава све игре и активности које подстичу способност концентрације. Тако све игре лоптом подстичу способност концентрације. Ту је и игра шах, затим свирање према нотама и сл. Родитељи се могу договорити са дететом да заједно слушају или гледају неку школску емисију, а да затим свако исприча шта је запамтио и запазио. Такође, могу заједно посматрати неку слику, па да потом открију ко је више детаља запамтио. Дете се може подстицати да на основу сећања нешто нацрта (нпр. лист кестена или храста);
6. ако се дете не може концентрисати треба знати да су за то најчешће криви спољашњи утицаји. Код отприлике 30% деце која трпе због слабе концентрације разлози леже у породици (честе свађе родитеља, развод родитеља, алкохолизам оца и слични проблеми). Дете брине у тим ситуацијама да ли ће после школе затећи оба родитеља код куће. Или, ако јутро у кући почне журбом, нервозом и свађом, дете одлази у школу нерасположено и неће се моћи концентрисати на наставу и учење.

Најбоља концентрација се постиже у атмосфери љубави и заштићености коју дете треба да осећа. Ако се дете боји да ће бити кажњено у случају да добије лошу оцену, онда се не треба чудити када заиста и донесе кући слабу оцену (због страха од казне, дете није могло концентрисати!). Дете не може да се концентрише ни када је преоптерећено кућним обавезама. Дете треба укључити у кућне послове,

сразмерно његовом узрасту! Деца првенствено имају задатак да уче и иду у школу!

Према томе, недостатак концентрације веома ретко може да има узрок у неким здравственим проблемима (када треба потражити помоћ лекара). Чешће је узрок у самом детету и околини која га окружује. Детету је потребна нежност "витамин рашћења" - како кажу психолози који се баве децом. Али, потребна му је и спокојна атмосфера, љубав, слобода, ауторитет и праведност, искреност и истинитост нашег понашања, заштита или тачније - сигурност: једном речју, потребни су му отац и мајка који ће заједнички да васпитавају дете.